

Nemci so bili ob zasedbi osvojenih dežel zelo kruti do domačega prebivalstva. Ljudje so se na nemško nasilje odzvali različno; nekateri so z okupatorji sodelovali, drugi so se mu uprli, tretji so se odločili za čakanje.

Kolaboracija in odpor

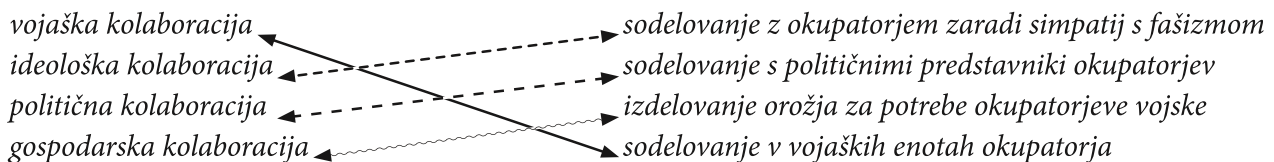
Zakaj so ljudje sodelovali z okupatorji

Zaradi različnih razlogov so se nekateri ljudje odločili za sodelovanje z okupatorjem.

1. Pojasni spodnja pojma.

KOLABORACIJA	je sodelovanje domačega prebivalstva z okupatorjem, ki zasede neko ozemlje.
KVIZLING	je človek, ki sodeluje z okupatorjem in mu pomaga. Za kvizlinga uporabljamo tudi besedo izdajalec.

2. Poznamo različne oblike sodelovanja z okupatorjem. Poveži oblike z njihovimi opisi.

Kakšen pomen so imela odporniška gibanja

Na vseh okupiranih ozemljih so se pojavila odporniška gibanja, ki so imela različne razsežnosti.

3. Preberi vir in odgovori na vprašanja.

A. Kateri je bil temeljni cilj odporniških gibanj?

Boj proti okupatorju, ki je zasedel državo – boj za osvoboditev.

B. Zakaj so bila nekatera odporniška gibanja razdeljena?

Ker so jih vodile različne politične skupine, ki med seboj niso bile enotne. Na primer, odporniška gibanja, ki so jih vodili komunisti, so se zavzemala za spremembo političnega sistema, odporniška gibanja meščanskih strank pa za ohranitev stanja, ki je bilo pred vojno.

»Odporniška gibanja so bila ponekod strankarsko neopredeljena z izključnim ciljem boja proti okupatorju in domačim kolaboracionistom, /.../ ponekod pa so ta gibanja imela /.../ tudi močan socialni naboj za socialne spremembe, v čemer so prednjačili predvsem komunisti.«
(20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Druga svetovna vojna 1939–1945, DZS, Ljubljana, 1996)

4. V nekaterih državah so se pojavila močna odporniška gibanja. Obkroži te države.

Italija Francija Jugoslavija Belgija Sovjetska zveza

5. Odporniška gibanja so bila aktivna in pasivna. Obkroži tiste oblike, ki jih štejemo med pasivne oblike odporniških gibanj.

sabotaže tiskanje časopisov partizansko bojevanje zbiranje informacij

RADOVEDNEŽ

Vsak partizan, borec odporniškega gibanja v Jugoslaviji, je moral izreči partizansko prisego.

- Za kaj se je boril partizan?
- Komu je partizan prisegel?
- Kaj je v prisegi obljubil?

»Jaz, partizan osvobodilne ljudske armade slovenskega naroda, ki se ob boku slavne delavsko kmečke Rdeče armade Sovjetske zveze ter vseh ostalih za svobodo se borečih narodov borim za osvoboditev in združitev slovenskega naroda, za bratstvo in mir med narodi in med ljudmi za srečnejšo bodočnost delovnega ljudstva, prisegam pred svojim narodom pred svojimi bojovníki: da bom oddal vse sile in vse svoje sposobnosti osvobodilni stvari slovenskega naroda, delovnega ljudstva ter vsega naprednega in svobodoljubnega človeštva v sveti vojni proti fašističnim tlačiteljem in barbarom, da ne bom zapustil partizanskih vrst, v katere sem prostovoljno in zavestno vstopil, in ne odložil orožja do popolne zmage nad fašističnimi okupatorji do popolnega uresničenja velikega osvobodilnega cilja slovenskega naroda. Prisegam, da bom v boju za te velike osvobodilne cilje s svojo krvjo branil čast in nedotakljivost naše partizanske zastave in da bom, če bo potrebno, žrtvoval tudi svoje življenje.«

Nobena vojna ni posegla v življenje civilistov tako močno in brutalno kot druga svetovna vojna. Prizadeli so jih pomanjkanje, bombni napadi in krutost okupatorjev. Najbolj nečloveško pa je bilo nemško ravnanje z »manjvrednimi« narodi.

Kakšna je bila totalna vojna

Kako je vojna prizadela civiliste

V drugi svetovni vojni so bile meje med fronto in zaledjem izbrisane. Vojna je zelo prizadela civiliste; imenujemo jo tudi totalna vojna.

1. Pomanjkanje živil je bilo ena glavnih značilnosti življenja civilistov.

A. Pojasni pojem RACIONALIZACIJA ŽIVIL.

Pomeni omejitev živil, ki so bila naprodaj civilnemu prebivalstvu, saj je bilo potrebno prehraniti številno vojsko.

B. Ob sliki zapiši: katero vojno težavo prikazuje, kako so jo skušali rešiti.

Angleški plakat pravi »Kopljite za zmago!«

Pomanjkanje hrane so skušali rešiti tudi s skrbnim obdelovanjem zemlje, tudi v mestih.

Ameriški plakat pravi »Mi lahko naredimo.«

Pomanjkanje moške delovne sile je vodilo v spremembo položaja žensk v družbi, saj so ženske dobile možnost opravljati mnoga dela.

Zakaj se je zgodil holokavst

Da bi uničili Jude, so Nemci pripravili načrt o »dokončni rešitvi judovskega vprašanja«. V taboriščih je izgubilo življenje milijone Judov in pripadnikov drugih narodov.

2. Na podlagi virov opiši življenjske razmere taboriščnikov in njihove usode.

O, mamica,
ne veš, kako mi je. /.../
Le zlobne žene v zelenosivem,
z revolverjem ob strani,
hodijo med nami.
In mi, kot ovčke se tiščimo skupaj,
dekletca v kratkih krilih,
fantki žalostnih oči,
na dolgi beli cesti
prestrašeni, trepetajoči čakamo ... na kaj?
Ograja žična se odpira.
Kam malčke nas pode?
O mamica, ne vem, ne vem!
Zla slutnja v meni se budi, mi srček stiska,
roke, noge mi dreveni.
Na tvoje prsi bi se zdaj prižela,
zašepetala ti v uho:
zdi se mi, mamica, da vsi po vrsti
za pogrebom lastnim stopamo.

(Ela Potočnik, Nenapisano pismo, v: Auschwitz-Birkenau, Založba Obzorja, Maribor, 1982)

»Prvi dnevi so se vsakemu taboriščniku najmočneje zarezali v spomin. Tetoviranje. Nato savna. Striženje in britje. Naga telesa, zdaj povečini še zdrava in obla, se gnetejo, da bi prikrla zadrego ob tako brutalnem posegu v doslej intimno življenje. Sledi popis zlatih zob, padajo prve batine. Kričanje, zmerjanje in psovanje je način, ki se zdi še grozljiv, a bo postal tako vsakdanja reč, kot bo vsakdanja reč apel in srečanja s smrtjo.«
(Auschwitz-Birkenau, Založba Obzorja, Maribor, 1982)

- Bivalne razmere: prenatrpanost v barakah, slabo narejene barake (vroče poleti, hladno pozimi), slaba higiena
- Prehrana: slaba in pomanjkljiva prehrana
- Odnos do zapornikov: zastraševanje, mučenje, pobijanje, nečloveško ravnanje, kršitve človekovih pravic
- Občutki zapornikov: umiranje zaradi izčrpanosti in podhranjenosti, ločitev otrok od staršev, razbite družine, ubijanje zapornikov (plinske celice), hude psihične travme preživelih.